

LUBLANSKE

NOVIZE

JANN. FRIDR. EGERJA,

Sabbota 18. d.

Kosapertska 1797.

Nro. 84.

Dunej 11. Kosapertska.

Svitliga Zesarja god se je zheterti dan tiga męseza s' tiho molitvo, inu serzhnim voshenjam vsih svęstih Dunajzhanov v' zerkvi obhajal, inu v' theatri s' glasnim pętjam pęsine: „Bog obvari Zesar Fronza.“ Ravno tako so tudi obhajali ta dan v' vsih męstih po deshelah.

Savolo sedajne potrebe je narejena vsakadana poshta med Dunejam inu męstam Kęrmend na Ogerfskim.

Judam na Pęmskim je skus zesarfsko odper-to pisno pervoleno, de smejo dershat svojo od ozhe-

ozhětov prejetov vëro, inu navade, kulikor o-
ne niso super deshelne postave inu ukase.

Lashko.

Sardinskiga Krala shovnerfhina je mozna
36. tavshent môsh; med timi je kojnikov 5,700.
artilleria 1,500; kar je zhëf, so pëfhzi.

Franzoska armada je po vsim lashkim 22. d.
Kimoviza obhajala novo lëto, katëro je v'nih pra-
tiki to shësto; ker ta dan je nih prvi dan më-
feza grosdje tergavza. To prasnovanje se je go-
dilo na povele generala Bonaparte.

Dosti povelov je general Bonaparte doli djal,
katëre je nova benëdfka gospôfka ven dala, inu
skusi katëre se je kriviza dëlala lastnikam, premo-
shenju, inu pravizam mnogih ludi po benëdfki
fuhî semli.

Shivesh je v' Benëdkah sledni dan drashifhi,
inu deshelna môfna se zhedalej bol kerzhi. Sa-
volo dragine je prepovedal Bonaparte shito po
morji venvosit, kakor je shë po fuhim prepoved
bila; savolo pomankanja denarjov pak je vse fre-
bro inu slato pozhasi is zirkuv pobrano, kar ga
ni k' boshji flushbi popolnoma potrebnô. — Hra-
nivez je najdel jëdesha.

Franzojko.

Prvi dan tergavza so v' Parisi svojo novo
lëto s' veliko perpravo obhajali. Ravno ta dan
so

so svędeli, de je general Augereau je na njega mešti sa višhi prevodnika Rajnske inu Samberske armade isvolen; general Moreau je ob flusbo djan.

Nafhi glihavzi sa mir so is Lille domu pershli. Obà sbora uterdujęta s' goręzho mujo, kar je zheterti Kimoviza sazheťo, inu si nepuštita od nobeniga nizh po sobęh brodit.

En krivovęrz kvakarške forte je v' sbor pokrit pershel; so mu sapovedali, se odkriti; al on se sgovarja, de njega vęra prepovę, klobuk odkrivat. Na ta prepir od klobuka je bilo skęneno, de kvakar nej al ven ostane, al je zhe je tako radovęden, de ozhe vse vidit, nej en drugokrat s' odkrito glavo pride.

Sadershanje v' Parisi je v' oblazhilah tako neframno, de so se moshję v' sbiralishhi pertoshili, de bi se tem flabem navadam flovo dalo, inu de bi se shęnske ne oblazhile po moshko.

Zerkveni sbor v' Parisi je na vse keršhenike pisal, de nej oblastam pokorni bodjo, inu ne se mujajo, v' kristianskeh zhędnoštah gori jemati. Nobeden nima duhovni poskati, katęri ni na pokorshino oblubo sturil. Ti skup sbrani shkofi inu mafhniki so Papesha prafhat pustili, kaj je s'taiskimi duhovnimi pozheťi, katęri so se oshe-nili; al ih smejo porozhiti, ako bi svoje sdej popushene shene spet usęti oti; inu al smejo oshe-neni

neni mafhniki svojo duhovno flushbo opravlati, al pak morejo popolnoma od altarja se lozhati.

Is deshele Bretagne svęmo, de je tam sa republiko vse nevarno; silno dosti venpobęgnen-zov je is Britanie perfhlo, katęri so na suho stopili, oroshje seboj obilno pernesli, inu fran-zose tih krajov super republiko se bojovat nafhun-tali.

Trinajst is deshele isgnanih mosh so is Pa-risa v' shelesneh mręshah saperte pelali pruti mor-ju, ker pojdejo dalej po morji v' kraj, kamer so obfojeni. Trię so bolni, slasti je Barthelemi bo-lan inu posebno shalosten. Pichegru je jasniga obrasa, inu po soldafki navadi nemara meni nizeh tebi nizeh.

London 20. Kimoviza.

Kęr je Malmesburi is Lille pot^e domu na-stopil, je vsa podoba kakiga miru sgınila. Sato-rej bo parlament 5. dan Kosaperska sbran, de bo nadalej fklenil, kaj bode naprej sturiti.

Shtiri barke smo fran-zosam pobrali, inu e-no Hollendarjam, katęre so na morji ropale. V' obęh mesęzih serpanih smo fran-zosam rasbili 11. bark, inu 17. pobrali.

En flep musikar is Londona je usęl v' sa-kon eno flepo pevko; kar ta flepi sakon she zhudnisthi sturı, je to, de on je neę pęti mosh, inu

nu ona negova zheterta shena; — ta dva sta saręf mazhko v' shakli kupila.

En sidar tudi v' Londoni je pred nekaj letmi v' eni hudi merslizi govorjenje sgubil; uni dan ga spęt ena taka simiza popade, inu sdej je pregovoril; perva beseda je bila: dajte mi eno kupo vola, jest sim shejen.

Holland.

Is Parisa smo 23. Kimoviza nasnanje dobili, de v' mešti Lille ni mir narejen.

Pozhasi so vsi soldatje is bark na suho shli, svunaj dveh batallionov, katęra sta v' Ameriko namenena.

Nashi kupzi dobojo 3,836,000. piafter od Shpanie sa odshodovanje, sa barke, katęre so nam shpanzi na vojfski usęli. To je bilo sglihano uni dan, kader smo mir s' Shpanio poravnali.

Nashim poslanikam je prepovedano, darove od ptujih dvorov usęti, vender je deshelni sbor uni dan pervolil, de nash sedajni minister v' Madriti sme od shpanskiga Krala obraseno podobo kralovo usęti, katęro mu je sam Kral ponudil.

Nemshko.

Kęr so nekaj zhafa lesem se nekateri novinarji predersneli na unim kraji Rajne skusi pomozh franzoskih komisarjev inu generalov, fran-
zoski

zoski rēd upelati, maje staviti, nove oblasti postavlati, inu se sa samofvoje narejat; satega volo je kurfircht is mešta Kēln so. dan Kimoviza na svoje podloshne uni kraj Rajne pifal, inu perporozhil, de, kēr ih vojska lozhi, nej timzhafi v' ferzu svešti oltanejo, dokler bode mir sturjen, inu bodo supet ukup prebivali. — Zęlo pismo je polno ozhętnę lubesni pruti svojim otrokam.

Moshkovitar usame v' sojo flushbo venpobęgnene franzose, katęri so se dosdej pod Prinzam Konde bojevali. England da slednimu saflushik od pol leta v' dar; prezej sdej stopio v' moshkovitarfko flushbo, s' takim plazhilam inu zhastjo kakor so dosihmal imęli. Ohranio staro ime: Kondejska vojska, inu bodo stali v' okrajni Vuladimir polfke deshele Volnia.

Lublana.

Okol sędem sto franzosov vezhidęl offizirjov pojde tę dni v' tręh rasdęlkih domu, katęri so na vojski bili ujęti, so dosdej v' Kamneki, inu bodo spuŝheni pruti drugim nashim ujętim, katęre nam franzosi tudi tę dni nasaj dajo.

Po mešti en dan govore, de bo vojska; drugi dan, de je mir sturjen: kakor vęter potęgne.

Pouędanje od slovenskiga jesika.

Kader so Slovenzi is Asie svoje sibęli ven shli pruti Europi, niso bili sami, temuzh je bila

ja s'he le ofnuva shtirih velikih jesikov ukup, to je Gręgov, Latinov, Nęmzov, inu Slovenzov.

Pozhafi so vezh po svęti vidili, rodove gmęrali, rodovi med seboj blebetali, inu se v' besędah eden od drugiga dalfhali; tako dolgo, de je jesik shtir velike verhe pognal; gręge, latince, nęmze inu flovenze. Timzhafi so divji okol hodili, od lova, od sadja inu selish se shivęli.

De so ti shtirji verhovi is eniga jesika sam jesik rasodęva; postavim flovęnez ręzke: mati, nęmez mutter, latinez mater, gręg meter; mi pravimo: mish, nęmez maufs, latinez mus, gręg mys; tako tudi: kluzh, shlissel, clavis, klys; jajze, ay, ovum, oon; sedm, sitze, sedeo, hi-seo; nov, neu, novus, neos; inu tako naprej filno dosti drugeh besedi.

Gręgi inu Latini so blishej poldne ostali; Nęmzi inu Slovenzi so bol pruti polnozhi od sonza naprej derli, inu se v' sedajneh sojeh deshelah ulastili; shivino pasli, zhęde varovali inu sverine morili.

Pozhafi so semlo perpravili sa stanovitno prebivalshę inu sa nive; polsko dęlo je sazheło, s' dęlam hishe, s' hishami semle, last, pravize, oblast, kralęstva, inu eno bol uravnano sadershanje. She dan danashni vidimo, de zhlovęshki rod zhedalej bol v' hribe lęse, gosho trębi, inu rodovitno semlo perdęluje.

Gręgi inu Latinzi so per sřęd-deshelnim morju pruti poldne ostali; Nęmzi inu Slovenzi

fo v' bol mersle gojsde pruti polnozhi svoje zhe-
de gnali; pozhasi se v' jesiki lozhili, inu sledni
svojiga sebi naredili. Od tod pride, de v' do-
steh besedah enakost imamo; mi smo namrezh e-
ne dosti blishne shlahte, inu nesinemo prepira
imeti, sebi lastiti, inu si oponashati v' tem, kar
je mati obema sa delesh pustila.

Nemez je pred Slovenzam v'Europie naprej
tifhal, inu she sdaj od Asie dalej stoji; Slove-
nez je sadej ostal, inu je po teh deshelah, kate-
re smo uni dan imenovali. Nemez pomeni toli-
ko, kar mitez. Slovenez ga ni sato miteza ime-
noval, kakor bi nesnal govorit; ampak sato, ker
ga ni sastopil, inu je bil slovenzu, kakor mu-
tast, po tem, kader sta dal zhafa raslozhena shi-
vela, inu sledni svoj jesik raslozhila. Slovenzi
pak so se tako imenovali, ker so se med seboj
sastopili, inu si lahko eden drugimu flovo ali
besedo dajali; sakaj slova med vsm drugimi slo-
venzi pomeni besedo.

Nobeden ne sme sela inu repe bres land-
haftniga popotniga pisma svunaj deshele pelat;
mu bode prozh useto.

30. Kosaperska bode lizitirana hishe ranki-
ga gosp. Naze Antingarja na predmestji N. 152
per mestni gosposki ob 3. popoldne; inu na 23.
dan tudi popoldne hisha Jurja Zhinkel na pred-
mestji Nro. 29.